Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

2500 EA

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2026-0000413761

Bijlage
2

Datum 9 november 2026
Betreft Hoofdlijnenbrief sociaal overleg

‘Wat doe jij voor werk?’

Het is de gewoonste vraag van Nederland. We stellen hem op een verjaardag, vaak nog voordat we iemands achternaam weten. Want het antwoord zegt veel over wie je bent.

Stel je Sanne voor. Ze is zevenentwintig en verpleegkundige. Vorige maand werd haar tijdelijke contract vast. Ze liep het trappenhuis in en belde haar moeder.
Gisteren liep een oude man die ze drie weken had verzorgd, zelf de afdeling af. Bij de deur draaide hij zich om en stak zijn hand uit. Vraag Sanne wat voor werk ze doet en ze vertelt over hem.

Stel je nu Jan voor. Hij heeft op die vraag geen antwoord meer. Hij zit thuis en wil werken. Hij ziet een vacature die bij hem past, maar solliciteert niet. Hij durft de stap niet te zetten.

Jan is niet de enige in Nederland. Op elke honderd mensen die werken, zijn er vijftien afhankelijk van een uitkering. Voor heel Nederland gaat dat om bijna anderhalf miljoen mensen.

In dit land hebben we een lange traditie van samenwerken om het leven van mensen beter te maken. Juist in tijden van polarisatie en met een onzekere internationale context, is dit wat ons land vooruit kan brengen. Vandaag zijn kabinet en sociale partners tot een gezamenlijke agenda gekomen voor een sociaal overleg.

Daarbij zullen drie uitdagingen centraal staan. Allereerst moet het stelsel van sociale zekerheid worden verbeterd. Door het stelsel te vereenvoudigen en uit te gaan van wederkerigheid, zodat mensen op de overheid kunnen rekenen als ze die nodig hebben. Afgesproken is om de vastgelopen WIA op korte termijn weer werkend te krijgen. Ook zal gesproken worden over een toekomstbestendig arbeidsongeschiktheidsstelsel, waarin minder mensen ziek worden en uitvallen, waarbij rekening gehouden wordt met hardheden en waarbij werkgevers minder risico’s ervaren door loondoorbetaling bij ziekte. Daarnaast wordt gewerkt aan de arbeidsmarkt van de toekomst, waarbij centraal staat dat meer mensen aan het werk gaan en blijven. Tot slot zullen afspraken worden gemaakt over maatregelen die bijdragen aan een sterke economische groei en de doelen die we met dit akkoord willen behalen. Daarvoor is het cruciaal om het

verdienvermogen en de arbeidsproductiviteit van de Nederlandse economie op lange termijn te versterken, met (brede) welvaart als uitgangspunt. Nederland moet een aantrekkelijk land zijn om te werken en te ondernemen, nu en in de toekomst. Daar gaan we ons gezamenlijk voor inzetten.

Maatschappelijke opgaven
Het aanpassen van het arbeidsongeschiktheidsstelsel is de grootste uitdaging waar we voor staan. Dit stelsel is te complex voor mensen, werkgevers en de uitvoering. Ook vallen er te veel mensen ziek uit en staan er nog te veel mensen aan de kant. Daardoor is de instroom in de WIA te hoog geworden. De uitvoering van de WIA bij UWV is volledig vastgelopen, waardoor mensen veel te lang moeten wachten op een beoordeling. Ook is de uitstroom naar passend werk onvoldoende. Dit alles zorgt ervoor dat het stelsel voor ziekte en arbeidsongeschiktheid onder grote druk staat. Dit moet anders.

De eerste uitdaging is om de vastgelopen WIA op korte termijn weer werkend te krijgen. Daarbij moet er aandacht zijn voor aspecten van de huidige WIA die een goede uitvoerbaarheid belemmeren. De tweede uitdaging is om het stelsel als geheel te verbeteren. Het draagt namelijk onvoldoende bij aan preventie en daaropvolgend herstel en re-integratie. Werknemers ervaren hardheden bij de vaststelling van het recht op WIA en onzekerheden bij de stap van uitkering naar werk. En werkgevers ervaren risico's van loondoorbetaling bij ziekte. Daarbij moet er meer focus komen op preventie van langdurige uitval.

Het kabinet wil met sociale partners afspraken maken over meer fundamentele aanpassingen voor het arbeidsongeschiktheidsstelsel als geheel. Dit is hard nodig, want het stelsel moet minder foutgevoelig worden zonder de principiële rechtvaardigheid te verliezen. Mensen moeten zekerheid krijgen en kunnen vertrouwen op hun uitkering, zonder dat het ze gevangen houdt. Gekeken wordt naar verbetering van het stelsel van ziekte en arbeidsongeschiktheid, de relatie tussen de premie en de polis, zeggenschap en de verdeling van verantwoordelijkheden in de werknemersverzekeringen, waaronder de rol van werkgevers bij loondoorbetaling bij ziekte.

Op de arbeidsmarkt van de toekomst moet de overstap naar ander werk eenvoudiger en aantrekkelijker zijn om zo te voorkomen dat mensen werkloos worden. Dat begint bij leven lang ontwikkelen. Leven lang ontwikkelen en sneller opnieuw aan de slag gaan moeten hand in hand gaan, zodat mensen niet het werkloosheidsstelsel in hoeven. Hierbij dient voldoende ruimte te zijn voor de ontwikkeling van kennis en vaardigheden die ook buiten de huidige werkgever of sector bruikbaar zijn. En leven lang ontwikkelen hoort ook beschikbaar te zijn voor mensen met een minder sterke arbeidsmarktpositie, zoals mensen met flexcontracten. Tot slot zorgt leven lang ontwikkelen er ook voor dat we mensen in staat stellen om te groeien en klaar te zijn voor een arbeidsmarkt die er door technologische ontwikkelingen heel anders uit zal zien. Mede door toenemende AI-adoptie en -innovatie zal werk sneller veranderen, en zullen werkenden vaker van baan of sector (moeten) veranderen. Het kabinet wil daarom met sociale partners de inzetbaarheid en mobiliteit van mensen vergroten.

Een wendbare arbeidsmarkt en goed geschoolde beroepsbevolking is essentieel voor een sterke Nederlandse economie. Ons verdienvermogen biedt een basis voor het functioneren van onze samenleving en de financiering van onze collectieve voorzieningen. Dat vraagt om een sterk investeringsklimaat en geen onnodig belemmerende regels, zodat ondernemers kunnen investeren, innoveren en banen creëren. Het kabinet werkt hieraan binnen de Taskforce Toekomstige Welvaart en

Vestigingsklimaat. Tegelijkertijd zien we dat de groei van de arbeidsproductiviteit de laatste jaren onder druk staat en dat er nog steeds groepen mensen aan de kant staan. Dit terwijl iedereen nodig is in een vergrijzende arbeidsmarkt. Het kabinet zet in op 1,5% economische groei per jaar met brede welvaart als uitgangspunt.

Vervolg
De komende maanden zullen de gesprekken tussen het kabinet en de sociale partners over de verschillende oplossingsrichtingen en -mogelijkheden van start gaan. Daarbij zoeken we naar de juiste balans tussen de korte en lange termijn bij bovengenoemde uitdagingen. In dit kader heeft het kabinet twee adviesaanvragen gedaan. Er zal een adviesaanvraag volgen aan de Sociaal-Economische Raad (SER) (motie Dassen/Stultiens[1]) en een aan de Stichting van de Arbeid (motie Stultiens c.s.[2]). Het kabinet zou met de sociale partners in het voorjaar tot een eerste akkoord willen komen en verzoekt daarom de Stichting en de SER om voor het voorjaar een eerste rapportage op te leveren. En een advies voor de zomer op hoofdlijnen, met de mogelijkheid om daarna gezamenlijk te werken aan de gedetailleerde uitwerking. Tussentijdse afstemming met het kabinet zal plaatsvinden zodat de adviezen als basis kunnen dienen voor het sociaal overleg. Kabinet en sociale partners hechten hierbij aan een zorgvuldig proces, met een toets op de uitvoerbaarheid.

De Kamer zal omstreeks het voorjaarsreces over de eerste resultaten van dit overleg worden geïnformeerd.

De Minister-president, Minister van Algemene Zaken,

R.A.A. Jetten

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

J.A. Vijlbrief

De Minister van Werk en Participatie,

[1] Kamerstukken II, 2026-2027, Motie 37 020 IX, nr. 40

[2] Kamerstukken II, 2026-2027, Motie 37 020 IX, nr. 7

Datum
9 november 2026

Onze referentie
2026-0000413761

A.A. Aartsen

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

Heleen Herbert